

Предложение

за договор в чл. 17а от ЗПОО

Организация на обучение чрез работа (дуална система на обучение) (Загл. изм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.)

Чл. 17а. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2014 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.) Обучението чрез работа (дуална система на обучение) е специфична форма на професионално обучение за придобиване на професионална квалификация, което се организира въз основа на партньорство, включително въз основа на договор между институциите по чл. 5, ал. 4 и един или няколко работодатели.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.) Обучението чрез работа (дуална система на обучение) се организира и осъществява в съответствие с този закон, ~~Кодекса на труда~~ и наредбата по ал. 5~~10~~.

(3) С договора за обучение чрез работа по алинея 1 (дуална система на обучение) се определят:

1. правата и задълженията на страните, в това число:

а) спазването на учебните планове и осигуряването на необходимите пособия и технически средства, както и за чия сметка се извършва това.

б) осигуряването на здравословни и безопасни условия за обучение чрез работа.

2. срокът на обучението;

3. придобиването на квалификация по професия или по част от професия, по която ще се провежда обучението, подлъжностно определяне на наставници от страна на работодателя и на длъжностни лица от страна на институцията по чл. 5, ал. 4 и техните ангажименти;

4. дневната и седмичната продължителност на обучението, както и режимът на почивките;

5. размерът на дължимото възнаграждение и условията за начисляването и изплащането му;

6. редът и условията за прекратяване на договора;

7. размерът на обезщетенията при неизпълнение или предсрочно прекратяване на договора, с изключение на случаите, при които прекратяването е по взаимно съгласие на страните;

8. формите и начините за осъществяване на контрол за изпълнение на договора;

9. начинът и формите за търсене на отговорност от ученика за изпълнение на договора, включително налагане на наказания за нарушения на изискванията за обучение чрез работа;

10. други, които са от значение и са в съответствие с целите и задачите за осъществяването на обучението чрез работа, по преценка на страните по договора.

(4) Неразделна част от договора по алинея 1 са:

а) декларация по образец от ученика, че ще спазва задълженията, произтичащи от договора и ще носи дисциплинарна отговорност при неизпълнение.

б) декларация по образец от родителите/настойниците на ученика, че са запознати с правата и задълженията му, произтичащи от договора;

(5) Образците на декларациите по алинея 4 се утвърждават от министъра на образованието и науката.

(6) За срока на договора по алинея 3 работодателят е длъжен да застрахова за своя сметка за рисковете трудова злополука и професионална болест всяко от обучаемите лица.

(7)~~(3)~~ (Доп. - ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 01.08.2016 г.) Обучението по ал. 1 се осъществява въз основа на прием, заявен от работодателя пред директора на съответната институция, която извършва обучението по чл. 5, ал. 4, т. 2.

(8)~~(4)~~ (Нова - ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 01.08.2016 г.) Обучението по ал. 1 по рамкова програма В се провежда по рамкови учебни планове съгласно държавния образователен стандарт за учебния план.

(9)~~(5)~~ (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 01.08.2016 г.) В институциите по чл. 18, т. 1 - 4 практическото обучение в реална работна среда се организира в XI и XII клас за ученици, които са навършили

16 години, а в институциите по чл. 18, т. 5 и 6 - съгласно съответния учебен план.

(10)(6)-(Изм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 59 от 2016 г., в сила от 01.08.2016 г.) Условието и редът за провеждане на обучение чрез работа (дуална система на обучение) по ал. 1 се определят с наредба, издадена от министъра на образованието и науката съгласувано с министъра на труда и социалната политика.

Мотиви:

В двата закона (за предучилищното и училищно образование (ЗПУО) и за професионалното образование и обучение (ЗПОО), дуалното обучение (ДО) е очертано принципно, като съдържание, форма, същност, структура, субекти и т.н. Това е направено разпокъсано в системата от норми на двата закона.

1. Ученикът априори не определя нищо в обучението. В рамките на учебното заведение той е обект на въздействие от учители, през и чрез учебна програма, методология на преподаване, контрол за придобитите знания и пр., т.е. образователното отношение е публично-правно задължение.

2. През целия курс на обучение ученикът/обучаем е подвластен на учебната програма, с която следва да са съобрази поведението си., за да придобие необходимите знания.

3. Учебната програма определя, диктува и какво да бъде обучението чрез работа, обучението в предприятието („Дуалното обучение“). Той е подчинен, задължен. Той може, има право и задължение само да изпълнява. Да прави възложеното му в предприятието, за да придобие практически умения и практически знания и професионална квалификация.

4. Следователно в ЗПОО и ЗПУО следва да се доразвие текстът за дуалното обучение, като форма на партньорство между професионална гимназия, и един или няколко работодатели (чл. 115, ал. 2 ЗПУО и чл.5 , ал. 4 ЗПОО).

Тоест в чл.17а ЗПОО следва да се уреди по-детайлно съдържанието на договора между предприятието и учебното заведение (към който насочва чл.17а, ал.1 ЗПОО).

Законът „говори“ за договор (чл.17а, ал.1 ЗПОО), но това не е достатъчно, той трябва да насочи, да определи елементите на договора, правата и задълженията на страните по този договор. Така идеите за ДО ще придобият реални очертания, както се казва „плът и кръв“.

Договорът за обучение който се сключва между предприятието и учебното заведение следва да уреди най-важните елементи, които са:

1. Водеща роля имат учебните предмети/програми, които следва да се прилагат в реална работна практическа среда. Учебното заведение следва да ги представи, като условие, с което работодателят следва да се съобразява при определяне на съответните материални условия.
2. Условиата, материални и други, средата в която ще протича обучението. Те са задължения на работодателя. Той следва да ги обезпечи.
3. Непосредствено ангажираните с практическото обучение лица от страна на работодателя –наставниците.
4. Ангажираните от страна на училището служебни лица, (ако има такива) - следва да се уточни с какво са ангажирани.
5. Сроковете и здравословните и безопасни условия на работа, в които ще протече обучението.
6. Начините през които ще се провери постигнатия резултат в следствие на обучението чрез работа.
7. Режимите на обучение чрез работа – часове почивки, други подобни.
8. Възможността ученикът да получи възнаграждение в определени размери, ако в процеса на обучение е създал и ли допринесъл за създаване на търговска, продуктова стойност, която е възможно да намери реализация на съответния пазар.

Ученикът следва да изпълнява договора, да се съобразява с него. Поради това е необходимо законът да изисква от ученика да декларира, че ще спазва задълженията към него произтичащи от договора. Ученикът следва също да носи дисциплинарна отговорност за изпълнението на задълженията, произтичащи от този договор по същия начин, по който носи отговорност за спазване на дисциплината в учебното заведение. Има пълна аналогия с подчиненото положение на ученика в учебното заведение спрямо учебната програма и подчиненото положение на ученика в предприятието спрямо договора който пък от своя страна основно се съобразява с учебната програма. Това включва и декларация от родителите/настойниците, че са запознати с правата и задълженията на детето - ученик и че приемат той да ги изпълнява. В тази връзка е необходимо да се уредят правата и задълженията на ученика, произтичащи от този договор, защото той е обект, а не субект на договора. Поради това се предлага в образец, утвърден от министъра на образованието и науката да се декларират ангажиментите както на ученика – обучаем, така и на неговите настойници.